

**ПАРЛАМЕНТЫН ТАМГЫН ГАЗРЫН БҮТЭЦ ДЭХ БАЙНГЫН ХОРООДЫН
АЖЛЫН АЛБА** (ХАРЬЦУУЛСАН СУДАЛГАА)

Р. Хатанбаатар, Ц. Төвүүсүрэн, А. Пагма

Парламентын Тамгын газрын бүтэц дэх Байнгын хороодын ажлын алба

Байнгын хороодын ажлын алба нь байнгын болон дэд, түр хороодын үйл ажиллагаанд мэргэжил, арга зүй, техник, зохион байгуулалтын туслалцаа үзүүлэх, ажиллах нөхцлөөр хангах үүрэг бүхий Тамгын газрын нэгж юм. Энэхүү алба нь парламентад өргөн баригдсан хуулийн төслийг хянаж, зохих журмын дагуу хэлэлцүүлэгт бэлтгэх, хороод, ажлын хэсэг, гишүүдэд мэргэжил арга зүйн туслалцаа үзүүлэх, гишүүдээс хуулийн төсөл санаачлах ажилд судалгаа, шинжилгээ, мэдээллээр хангахад туслах чиг үүргийг хэрэгжүүлдэг. Эдгээр чиг үүргийг хэрэгжүүлэхдээ парламентын ажлын албаны эрх зүйн үйлчилгээний болон судалгааны албадтай нягт хамтран ажилладаг.

Хууль тогтоомжийн төслийг хороодоор хэлэлцэх явцад хуралдааны бэлтгэлийг хангах, хуралдаан, хэлэлцүүлгийн зохион байгуулах, хэлэлцүүлгийн явцад гарсан саналын зөрүүг арилгахад чиглэсэн эрх зүй, дүн шинжилгээ, мэдээллийн үйлчилгээ үзүүлнэ. Парламентын хууль тогтоох үйл явцад Байнгын хороодын оролцоог нэмэгдүүлэх, тэдгээрийн үүргийг дээшлүүлэх нь нэн чухал бөгөөд үүний тулд нэг талаас, хууль тогтоох үйл явцад оролцох байнгын хороодын эрх, үүргийг илүү нарийвчлах, нөгөө талаас байнгын хороодын ажлын албаны чиг үүргийг илүү тодорхой болгох, мэргэшүүлэх, чадавхийг сайжруулах асуудал чухлаар тавигддаг байна.

Дээрх асуудлын хүрээнд Байнгын хороодын ажлын албаны түвшинд дараахь асуудлуудыг анхаарах шаардлагатай байна. Үүнд:

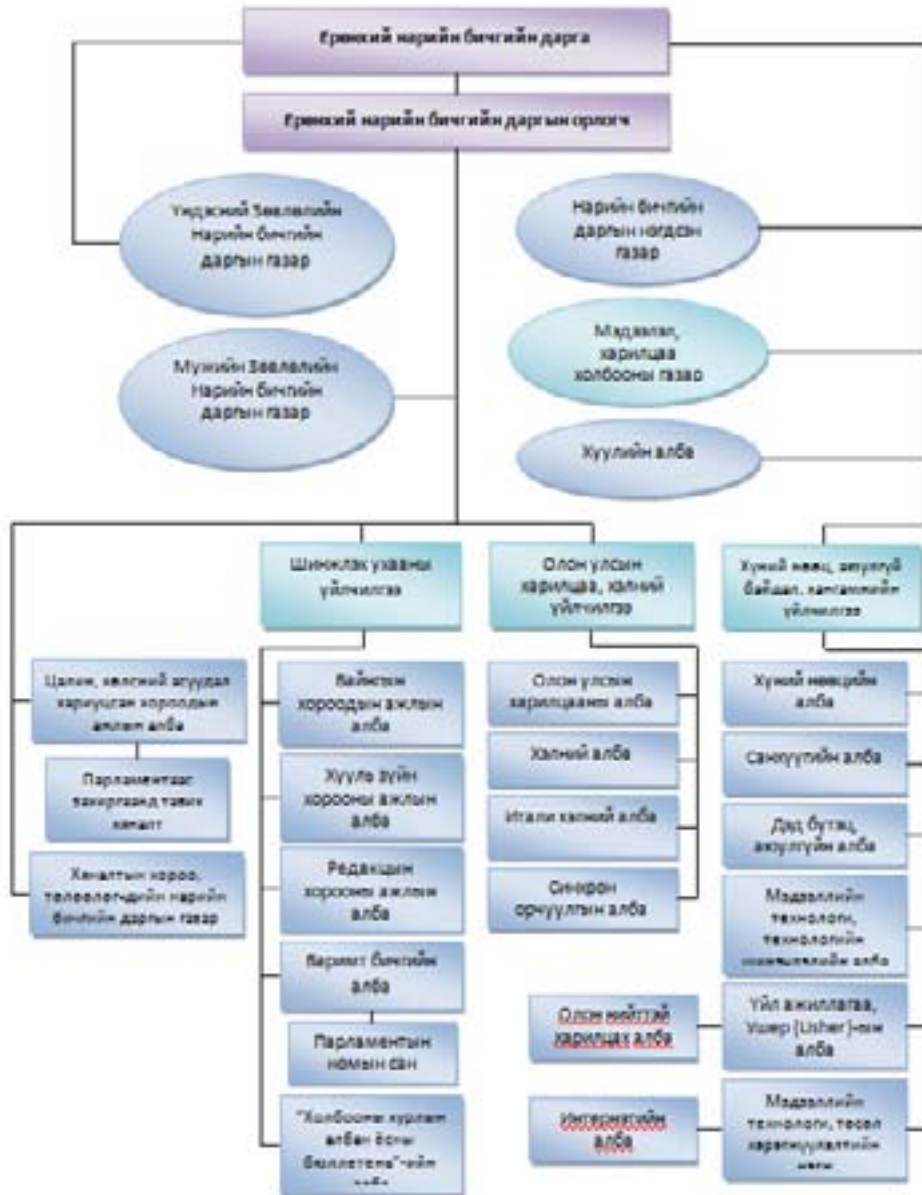
- Хороодоор хэлэлцэгдэх асуудал нь улсын төсөв болон нийгэм, эдийн засгийн салбарт хэрхэн нөлөөлөх үр дагаврын талаар мэргэжлийн дүгнэлт гаргадаг байх,
- Өргөн баригдсан хуулийн төслийг байнгын хороо болон нэгдсэн чуулганаар хэлэлцэх, батлан гаргах бүхий л үе шатанд байнгын хорооны зөвлөх нь салбарын бодлогын зөвлөхийн хувьд, харин эрх зүй хууль тогтоомжийн хэлтсийн зөвлөх нь хуулийн зөвлөхийн хувьд хамтран хариуцан ажиллах,
- Байнгын хороодын ажлын албаны салбар чиглэлийг дагнан хариуцах зөвлөхүүдийн орон тоог нэмэгдүүлж, мэргэшүүлэх зэрэг болно.

Өнөөгийн байдлаар хуулийн төслийн хэлэлцүүлгийг Байнгын хорооны шатанд Байнгын хорооны ажлын албаны зөвлөх, нэгдсэн хуралдааны шатанд Эрх зүй, хууль тогтоомжийн хэлтсийн зөвлөх хувааж хариуцаж байна. Зүй нь Байнгын хорооны зөвлөх нь салбарын бодлогын зөвлөх, Эрх зүй, хууль тогтоомжийн хэлтсийн зөвлөх нь хуулийн зөвлөхийн үүрэг гүйцэтгэх ёстой.

Дэлхийн улс орнуудын парламентын Ажлын албанд байнгын болон бусад хороодын үйл ажиллагаанд туслалцаа, дэмжлэг үзүүлэх чиг үүрэг нийтлэг байна. Харин энэхүү чиг үүргийг Тамгын газрын янз бүрийн нэгжээр дамжуулан хэрэгжүүлж байгаа нь харагдаж байна. Тамгын газрын байнгын хороодын ажлын албадаар дамжуулан парламентын байнгын хороодын үйл ажиллагаанд мэргэжил, арга зүй, техник, зохион байгуулалтын туслалцаа үзүүлдэг зарим улс орны тус албаны бүтэц, үйл ажиллагааны талаар товч танилцуулгыг бэлтгэв.

Швейцар

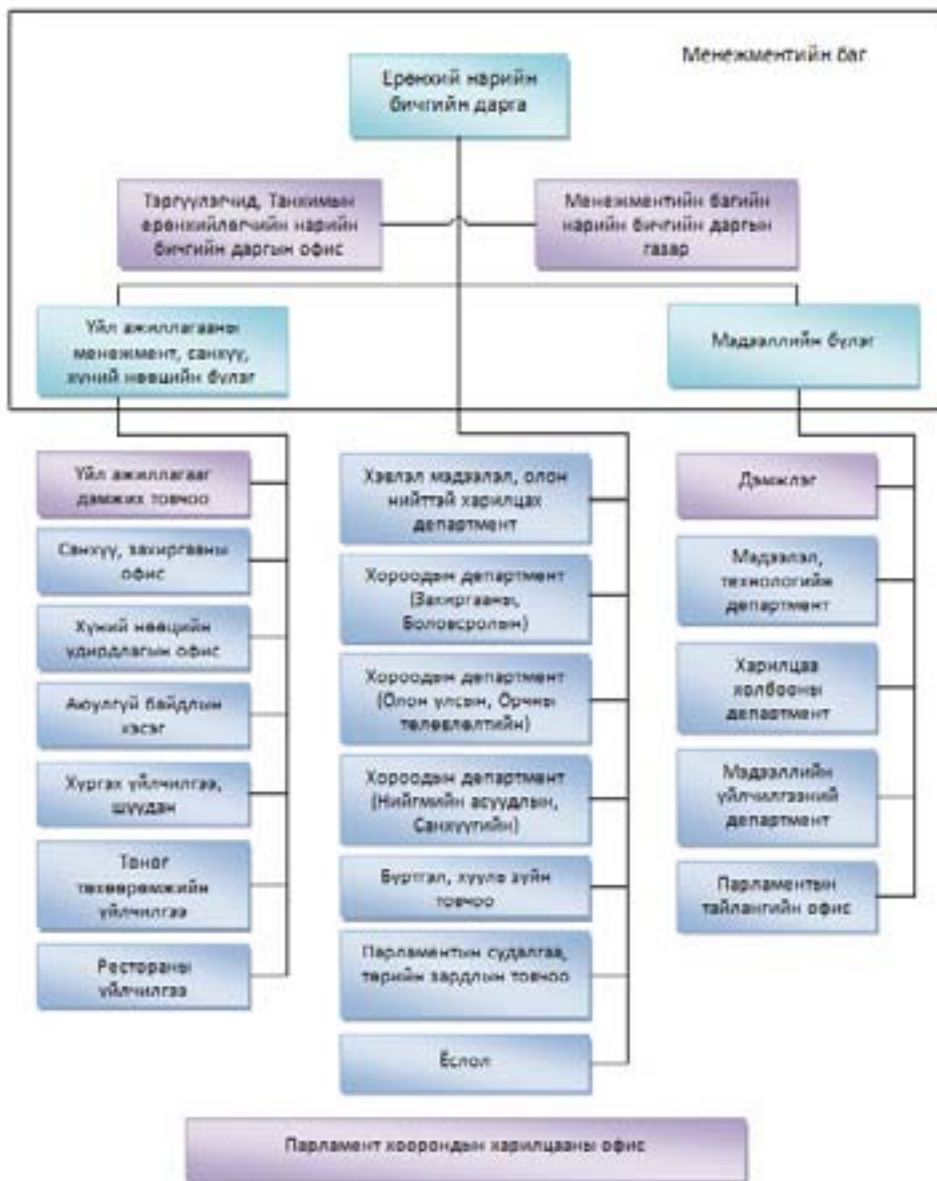
Байнгын хороодын ажлын алба нь хууль тогтоох хороодын нарийн бичгийн даргын газраас бүрдэнэ. Парламентын гишүүдэд хуулийн төсөл, мөн нарийн төвөгтэй хэлэлцээрүүд, тоо баримтыг нарийвчлан судлахад туслах үүрэгтэй. Хороо бүр өөрийн ажлын албатай. Ажлын албад хороодын үйл ажиллагааг төлөвлөх, бэлтгэх, техник зохион байгуулалт, захиргааны туслалцаа үзүүлэх, парламентын үйл ажиллагаатай холбоотой асуудлаар зөвлөгөө өгнө.

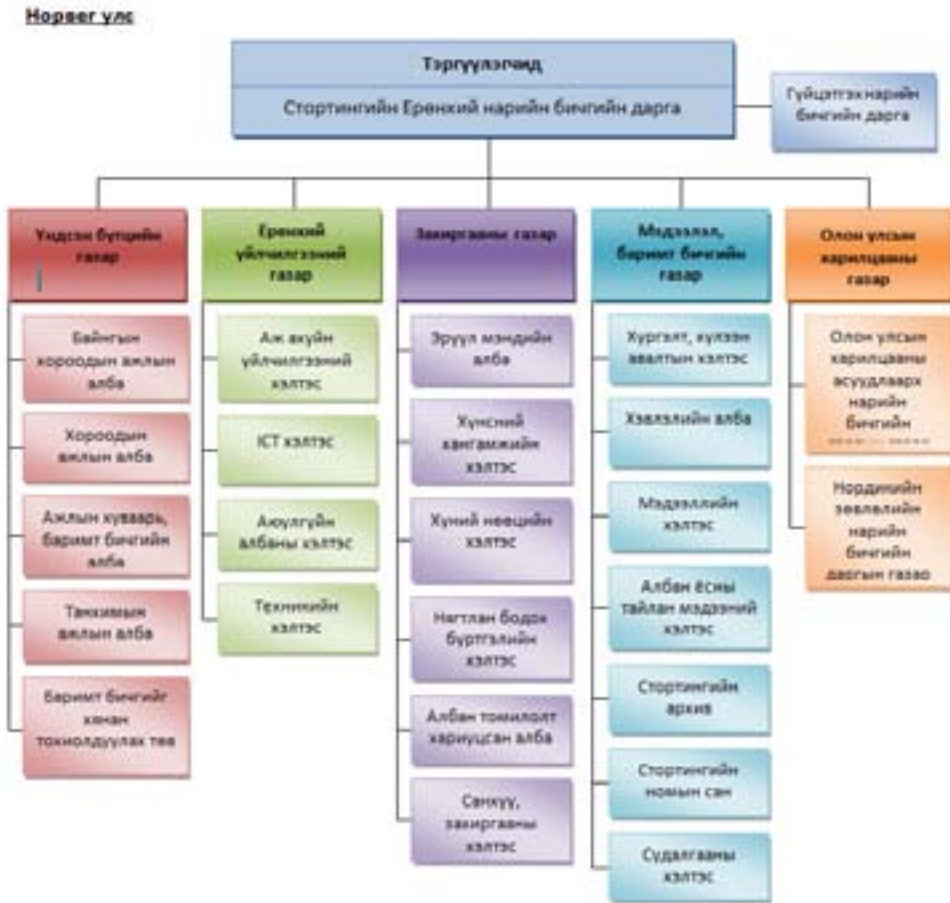
Нидерландын Төлөөлөгчдийн танхим

- Хороодод туслах департаментууд

Төлөөлөгчдийн танхимын гишүүд байнгын хороод дээр тогтмол хуралддаг. Байнгын хороо бүрт Клерк болон түүний хэд хэдэн орлогч байх бөгөөд байнгын хорооны бүх үйл ажиллагаа, уулзалт, томилолт зэргийг зохион байгуулна. Мөн хуулийн төсөл, бусад шаардлагатай асуудлаар зөвлөгөө өгч, байнгын хорооны дарга үүргээ гүйцэтгэхэд нь туслана. Департамент парламентын хэлэлцүүлгийн үед Танхимын ерөнхийлөгчид туслана.

Судалгааны эмхтгэл, XIV боть

- Байнгын хороодын ажлын алба (Standing Committees Secretariat)

Тус албаны бүтцэд Байнгын хороодын нарийн бичгийн дарга нарын газар ба Байнгын хороодын архив байна. Байнгын хороодын нарийн бичгийн даргын газар нь хороодын хурал, сонсгол зэргийг зохион байгуулах, хэвлэл, олон нийтэд зориулсан мэдээллийг бэлтгэх, хороодын өдөр тутмын ажилд бодитой туслалцааг үзүүлэх үүрэгтэй. Байнгын хорооны архив нь хороодын үйл ажиллагааны тайлан мэдээг хадгалах, хороодын архивыг Стортингийн архив руу явуулахад бэлтгэх ажлыг хариуцна.

- Хороодын ажлын алба (Committee Secretaries)

Хороодоор хуулийн төсөл хэлэлцүүлэх үйл ажиллагааг төлөвлөж, зохион байгуулах ба үйл ажиллагаанд нь мэргэжлийн туслалцаа үзүүлнэ.

Серби улс

- Байнгын хороодын асуудал хариуцсан сектор

Тус сектор нь холбогдох шийдвэрт заасан дараах үйл ажиллагааг явуулна. Үүнд:

- Байнгын хороодын хуралдааныг бэлтгэх, зохион байгуулах;

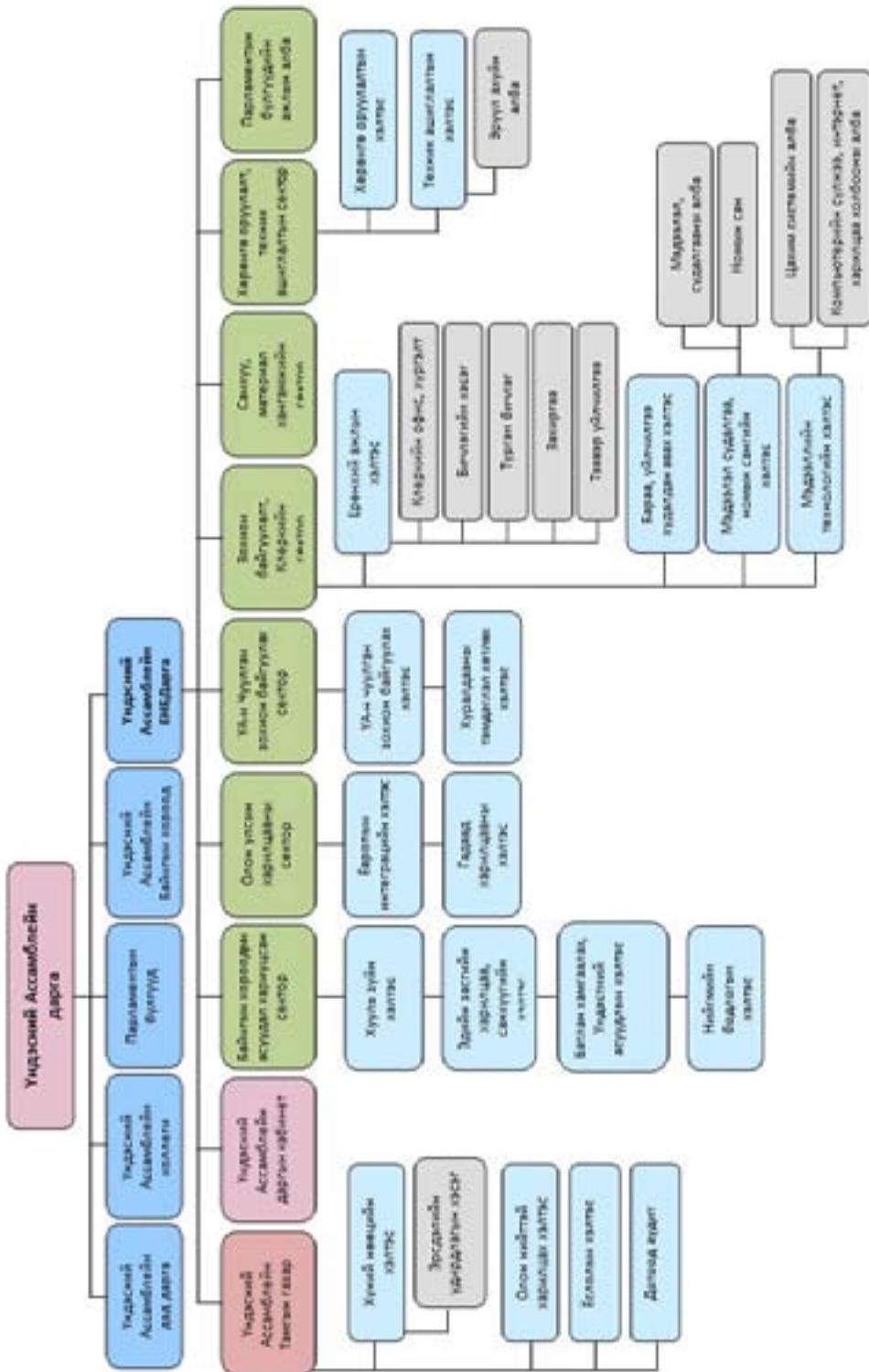
- Байнгын хороодын хуралдаанаар хэлэлцэгдсэн асуудлуудтай холбоотой баримт бичиг, мэдээ бэлтгэх, тайлан бичих;
- Байнгын хороодын хуралдаанаар хэлэлцэж буй асуудлаар мэргэжлийн зөвлөгөө өгөх, хуулийн төсөлд оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийг томъёолон бэлтгэх;
- Байнгын хороодоос гаргасан шийдвэрийн хэрэгжилтэд хяналт тавих;
- Иргэд, байгууллагын төлөөлөгчдийг хүлээн авах;
- Үндэсний ассамблейгаас баталсан хууль тогтоомж, бусад эрх зүйн актуудын танилцуулга, тайлан бичих;
- Санаачилсан хууль тогтоомжийн төсөл Үндсэн хуульд нийцэж буй эсэх талаар дүгнэлт гаргахад зориулан санал, тайлбар бэлтгэх, холбогдох мэдээллийг харьцуулах;
- Иргэд, байгууллагуудаас гаргасан өргөдөл, санал, хүсэлтэд хариу өгөхөд мэргэжлийн туслалцаа үзүүлэх;
- Хууль тогтоомж болон хуулийн төсөлд анализ хийх;
- Үндэсний ассамблей, түүний байнгын хороод болон гишүүдэд шаардлагатай бусад үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.

Байнгын хороодын асуудал хариуцсан сектор нь дараах 4 хэлтэстэй байна. Үүнд:

- Хууль зүйн хэлтэс
- Эдийн засгийн харилцаа, санхүүгийн хэлтэс
- Батлан хамгаалах, Үндэстний асуудлын хэлтэс
- Нийгмийн бодлогын хэлтэс

Хууль зүйн хэлтэс нь Үндсэн хуулийн байнгын хороо, Хууль тогтоомжийн хороо, Захиргааны хороо, Эрх зүй, захиргааны хороо, Нутгийн өөрөө удирдах байгууллагын хороо болон Өргөдөл, саналын хорооны эрх мэдлийн хүрээн дэх үүргийг гүйцэтгэнэ. Эдийн засгийн харилцаа, санхүүгийн хэлтэс нь Санхүүгийн хороо, Өмч хувьчлалын хороо, Аж үйлдвэрийн хороо, Хөдөө аж ахуйн хороо, Худалдаа, аялал жуулчлалын хороо, Тээвэр, харилцаа холбооны хороо болон Хот төлөвлөлт, барилга, эдийн засгийн шинэчлэлийн хороодын эрх мэдлийн хүрээн дэх асуудлуудыг хариуцан ажиллана.

Батлан хамгаалах, Үндэстний асуудлын хэлтэс нь Батлан хамгаалах, аюулгүй байдлын хороо, Үндэстэн хоорондын харилцааны хороо, Косово - Метохияагийн асуудал хариуцсан хороо, Гадаадад оршин сууж буй сербүүдийн асуудал хариуцах хороо болон Аюулгүй байдлын албадын хяналтын хороодын эрх мэдлийн хүрээн дэх асуудлуудыг хариуцан ажиллах үүрэгтэй. Нийгмийн бодлогын хэлтэс нь Эрүүл мэнд, гэр бүлийн хороо, Ядуурлыг бууруулах хороо, Соёл, мэдээллийн хороо, Боловсролын хороо, Шинжлэх ухаан технологийн хөгжлийн хороо, Хөдөлмөр, цэргийн алба хаагсад болон нийгмийн асуудлын хороо, Байгаль орчны хороо, Залуучууд, спортын хороо болон Жендерийн эрх тэгш байдлын хороодын эрх мэдлийн хүрээний асуудлуудыг хариуцаж ажиллана.

Аргентин Улс

Аргентин улсын Парламентын ажлын алба нь Удирдлагын газар, Байнгын хороодын газар, Стенографийн газар, Хүний нөөцийн газар, Гадаад харилцаа, ёслолын газар, Санхүүгийн газар, Парламентын офисын газар, Хэвлэл, мэдээлэл, архив, музейн газар, Өв соёлын газар, Парламентын үйлчилгээний газар, Парламентын мэдээллийн Захиргаа зэрэг газар, хэлтэс, албадтай. Аргентины парламент нь 2 танхимтай, хоёр танхим тус бүрийн Тамгын газар нь Байнгын хороодын газартай юм.

Байнгын хороодын газар

Тус газар нь хуралдааныг хэвийн явуулах нөхцөлийг бүрдүүлэх, дотоод ажлын зохион байгуулалтыг хангах, Хорооны дарга, гишүүдэд мэргэжил, арга зүй, зохион байгуулалтын зөвлөгөө өгөх, туслалцаа үзүүлэх, ажлын алба, ажилтнуудын үйл ажиллагааг уялдуулан зохицуулж, шуурхай удирдлагаар хангах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ.

Байнгын хороодын ерөнхий газар

Тус газар нь Сенатын танхимын Байнгын хороодын эрхлэх асуудлын хүрээнд мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөөгөөр хангах болон техник үйл ажиллагааны туслалцаа үзүүлэх үүрэгтэй.

Узбек Улс

Узбекистан Улсын парламентын доод танхим болох Хууль тогтоох танхимын үйл ажиллагаанд мэдээлэл, материал-техник, зохион байгуулалтын туслалцаа үзүүлэх үүрэг бүхий Тамгын газар ажилладаг. Тамгын газар нь хуулийн хэлтэс, байнгын хороодын ажлын алба, хяналт, мэдээллийн хэлтэс, гадаад харилцааны хэлтэс, хэвлэл, орчуулгын хэлтэс, ерөнхий хэлтэс гэсэн зургаан хэлтэстэй.

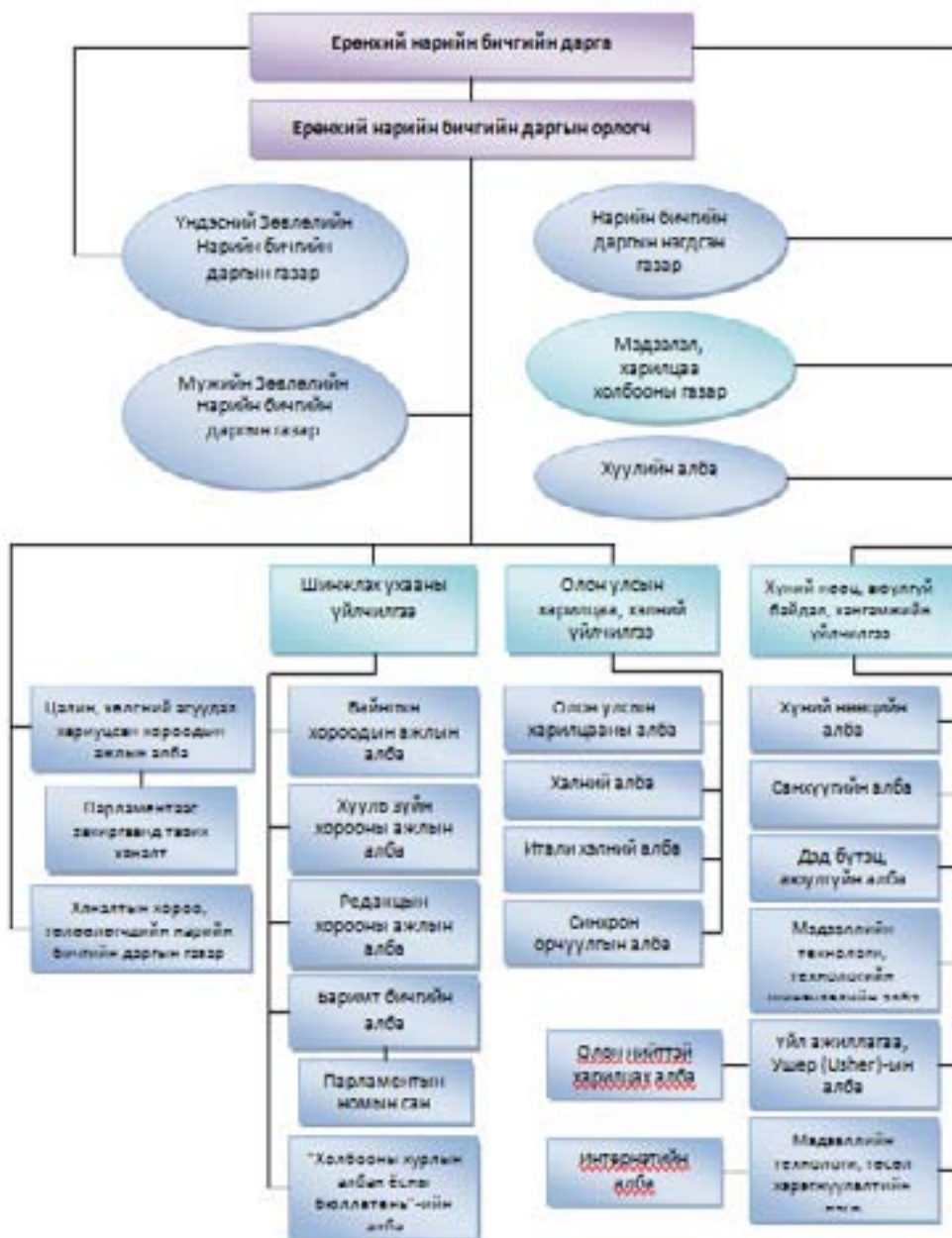
Тамгын газрын бүтэц:

Байнгын хороодын ажлын алба

Тус алба нь Байнгын хороодоор хуулийн төсөл хэлэлцэх, санал, дүгнэлт гаргах, хянах зэрэг үйл ажиллагаанд зохион байгуулалт, арга зүй, мэдээллийн болон шинжлэх ухааны үндэслэлтэй зөвлөгөө өгнө. Түүнчлэн өдөр тутмын үйл ажиллагаанд туслалцаа үзүүлэх, байнгын хороодоос зохион байгуулж буй арга хэмжээ болон ажлын хэсэг байгуулах, төрийн болон төрийн бус байгууллагуудтай хамтран ажиллахад дэмжлэг үзүүлнэ.

Швейцар улс

Байнгын хороодын ажлын алба нь хууль тогтоох хороодын нарийн бичгийн даргын газраас бүрдэнэ. Парламентын гишүүдэд хуулийн төсөл, мөн нарийн төвөгтэй хэлэлцээрүүд, тоо баримтыг нарийвчлан судлахад туслах үүрэгтэй. Хороо бүр өөрийн ажлын албатай. Ажлын албад хороодын үйл ажиллагааг төлөвлөх, бэлтгэх, техник зохион байгуулалт, захиргааны туслалцаа үзүүлэх, парламентын үйл ажиллагаатай холбоотой асуудлаар зөвлөгөө өгнө.

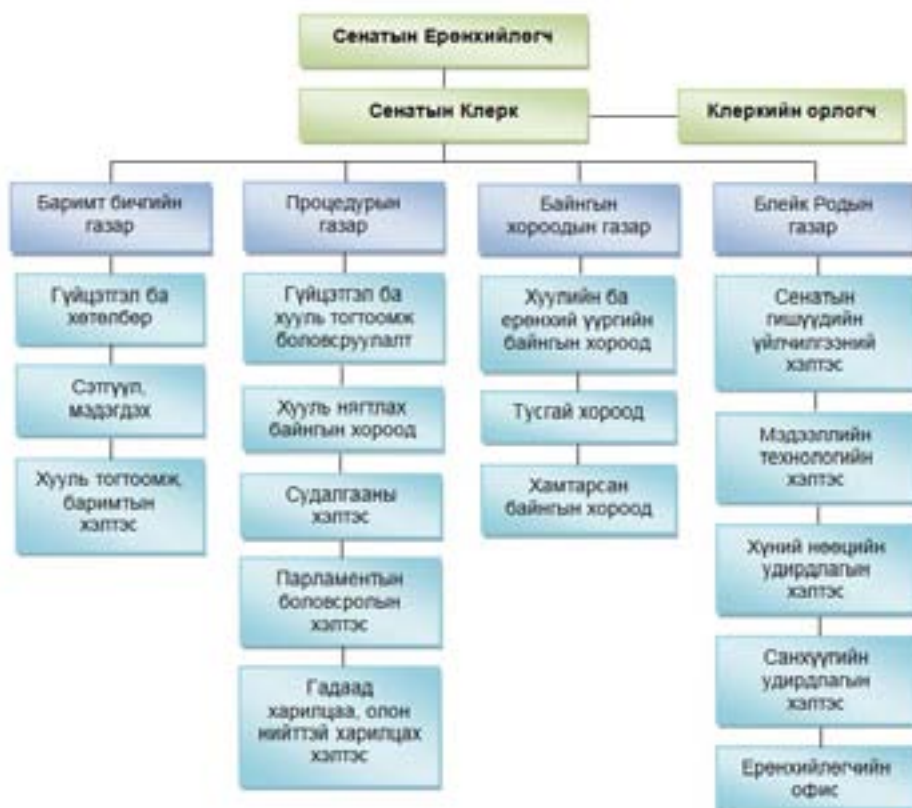
Австралийн Сенатын Департамент

Сенатын Департамент нь Сенат, түүний байнгын хороод, сенатын ерөнхийлөгч, сенатын гишүүдэд хууль тогтоох эрх мэдлээ хэрэгжүүлэхтэй холбоотой зөвлөх болон туслах үйлчилгээ үзүүлэх үүрэгтэй. Сенатын департамент нь Сенатын Клеркийн газар, Баримт бичгийн газар (Table office), Процедурын газар, Байнгын хороодын газар, Блейк Родын газар (Black Rod's office) гэсэн 5 газартай.

- Байнгын хороодын газар

Энэ газар нь парламентын байнгын хороод, тусгай хороод болон хоёр танхимын хамтарсан хороодод зориулан судалгаа хийх, захиргааны болон нарийн бичгийн даргын дэмжлэг үзүүлэх үүрэгтэй. Газрын дарга нь Сенатын Клеркийн байнгын хороод хариуцсан ассистент байх бөгөөд мөн Баримт бичгийн газрын даргын үүргийг хавсран гүйцэтгэж, байнгын хороод болон хороодын ажлын албадад процедурын холбоотой зөвлөгөө, удирдамж өгнө.

Байнгын хороодын газар нь хууль тогтоох найман хороо, Ерөнхий үүргийн байнгын хороо, хамтарсан дүрмийн гурван хороо болон Сенатаас байгуулсан тусгай хороодод үйлчилнэ. Хууль тогтоох болон Ерөнхий үүргийн байнгын хороодын ажлын алба нь байнгын хороодын газрын ажилтнуудаас бүрдэнэ. Ажлын алба нь Клеркийн байнгын хороод хариуцсан ассистент, байнгын хорооны нарийн бичгийн дарга болон судалгааны асуудал хариуцсан ажилтнуудаас бүрдэнэ. Судлаачдын тоог хариуцах ажлаас хамааран тогтооно.

Финланд улс

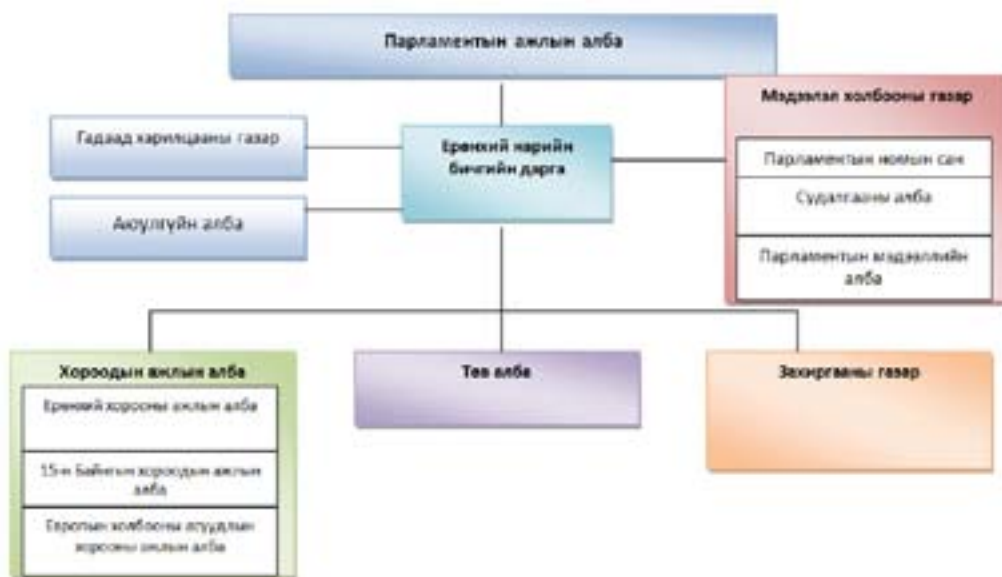
Парламентын ажлын алба нь Төв алба, Захиргааны газар, Хороодын ажлын алба, Гадаад харилцааны газар, Мэдээлэл холбооны газар, Санхүү, бүртгэлийн алба, Аюулгүйн алба гэсэн нэгжүүдтэй.

- Хороодын ажлын алба нь Ерөнхий хорооны, Байнгын хороодын, Европын холбооны / EU Secretariat/ хорооны гэсэн ажлын албадтай.

Хороодын ажлын алба нь хорооны хурлын зохион байгуулалт, бэлтгэл ажлыг хариуцна. Хорооны ажлын алба нь Байнгын хороод болон Ерөнхий хорооны ажилтнуудаас бүрдэнэ. Ерөнхий хорооны ажлын алба /Secretariat of the Grand Committee/ нь Үндсэн хуулиар олгогдсон тусгай чиг үүрэгтэй бөгөөд Европын холбоон дээр шийдэгдэх хууль эрх зүйн актууд, төсөв, гэрээ хэлэлцээрийн талаарх парламентын байр суурийг нэгтгэн бэлтгэх, шүүх эрх мэдэл, дотоод бодлого, Европын холбооны үйл ажиллагаанд оролцох зохион байгуулалт, төсвийн асуудал зэргийг хариуцдаг. Ерөнхий хороо нь дээр дурдсан чиглэлээр өргөн баригдсан төслийн талаар парламентын анхны хэлэлцүүлэг хийсний дараа хэлэлцэх журамтай. Ерөнхий хороо нь Европын холбооны хорооны ажлын албатай ижил төрлийн үйлчилгээг үзүүлнэ.

15 Байнгын хорооны ажлын алба /15 special Committees/ нь Засгийн газраас санаачилсан хуулийн төсөл, санал, засгийн газрын тайлан мэдээ, хуралдааны бусад асуудлуудыг бэлтгэх ажлыг хариуцан хэрэгжүүлнэ. Хороод бүр холбогдох яамдтай тодорхой асуудлаар хамтран ажиллана.

Европын холбооны хорооны ажлын алба /EU Secretariat/ нь Европын холбоотой харилцан, түүнд хамааралтай ажлуудыг хариуцна. Европын холбооны хорооны ажлын алба нь Ерөнхий хороо, Гадаад хэргийн хорооны ажилтнууд, европын холбооны мэдээллийн төв дэх Парламентын тусгай зөвлөх /Parliament's special adviser in Brussels and the EU information officer/ зэрэг албаны хүмүүсээс бүрдэнэ.

Швед Улс

Швед Улсын парламент Риксдагийн захиргааг Ерөнхий нарийн бичгийн дарга толгойлох бөгөөд тус захиргаа нь Танхимын нарийн бичгийн даргын газар, Парламентын хороод ба Европын холбооны асуудлын хорооны нарийн бичгийн даргын газрууд, Захиргааны газар, Харилцаа холбооны газар, Гадаад харилцааны департаментаас бүрдэнэ.

- Хороодын нарийн бичгийн даргын газрууд

Риксдагт 15 парламентын хороо байдаг. Хороо бүр өөрийн нарийн бичгийн даргын газартай бөгөөд эдгээр газрууд нь хорооны нэг ахлах нарийн бичгийн дарга болон таваас

арван ажилтантай байдаг. Хорооны нарийн бичгийн даргын газар нь гишүүдийн шийдвэр гаргах үйл ажиллагаанд шаардлагатай материал бэлтгэх, Европын холбооны зарим материалд дүгнэлт бичих, үүний дагуу Риксдагийн гаргасан шийдвэрийг хэрэгжүүлэхэд туслах үүрэгтэй. Мөн судалгаа, төлөвлөлттэй холбоотой ажилд нь туслана.

- Европын холбооны асуудлын хорооны нарийн бичгийн даргын газар

Засгийн газар Европын холбоотой холбогдох ажлынхаа талаар Риксдагийн Европын холбооны асуудлын хороотой заавал зөвлөлдөнө. Энэ хороо нь парламентын бусад хороодтой адил 17 гишүүнтэй байна. Нарийн бичгийн даргын газар нь нэг нарийн бичгийн дарга, таван ажилтантай.

Ашигласан материал

1. Дэлхийн улс орнуудын парламент. УБ., 2010
2. Дэлхийн улс орнуудын парламентын ажлын алба. УБ., 2012
3. www.ipu.org

